

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 149/2024-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Janou Šepelovou, Námestie slobody 13/25, Humenné, proti postupu Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 29Cr/3/2022 (v súčasnosti konanie vedené Mestským súdom Bratislava III pod sp. zn. B5-29Cr/3/2022) takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručenou 30. januára 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2 a čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy postupom okresného súdu, alternatívne mestského súdu v napadnutom konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje uložiť mestskému súdu príkaz konať bez zbytočných prieťahov a zákaz pokračovať v porušovaní základných práv a slobôd a súčasne sa domáha priznania náhrady trov konania a primeraného finančného zadostučinenia v sume 5 000 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka vystupuje v napadnutom konaní v procesnom postavení žalobkyne, ktorá sa žalobou z 18. júla 2022 proti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“) domáha zrušenia rozhodcovského rozsudku sp. zn. RD/24/2022 z 22. júna 2022 vydaného *ad hoc* rozhodcom Ing. Milošom Valachom.

3. Uznesením okresného súdu zo 16. decembra 2022 bola žalovaná vyzvaná na vyjadrenie k žalobe.
4. Dňa 8. decembra 2023 bolo sťažovateľke doručené uznesenie mestského súdu z 13. novembra 2023, ktorým bola vyzvaná na zaujatie stanoviska k vyjadreniu žalovanej z 26. januára 2023.
5. Nadobudnutím účinnosti tzv. súdnej mapy v súlade so zákonom č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov prešiel od 1. júna 2023 výkon súdnictva vo veci sťažovateľky z okresného súdu na mestský súd. Uvedená skutočnosť prechodu výkonu súdnictva vo veci sťažovateľky sa preto odrazila aj v záhlaví tohto rozhodnutia pri identifikácii orgánu verejnej moci, proti ktorému ústavná sťažnosť smeruje.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka argumentuje, že v jej veci konajúci súd aj napriek tomu, že disponoval vyjadrením žalovanej už v januári 2023, doručoval toto vyjadrenie a vyzval sťažovateľku na zaujatie stanoviska k nemu až v decembri 2023.
7. Súčasťou žaloby bol aj návrh na priznanie odkladného účinku rozhodcovskému rozsudku z 22. júna 2022, o ktorom však ani ku dňu podania ústavnej sťažnosti nebolo rozhodnuté.
8. Sťažovateľka dôvodí, že je neakceptovateľné, aby mestský súd zbytočnými priet'ahmi participoval na nezákonnom konaní rozhodcu a predlžoval tak šikanovanie sťažovateľky cez nezákonne vydaný rozhodcovský rozsudok. Zvlášť za situácie, keď existujú nespochybniteľne dôvody na zrušenie rozhodcovského rozsudku.
9. V exekučnom konaní vedenom Okresným súdom Banská Bystrica pod sp. zn. 265Ex/61/2023, ktoré sa vedie na podklade vykonateľného rozhodcovského rozsudku z 22. júna 2022, sa sťažovateľka vystupujúca v procesnom postavení povinnej domáha zastavenia predmetného exekučného konania. Namíeta, že exekučný súd o jej sťažnosti proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica z 5. septembra 2023 nerozhodol.
10. Podľa sťažovateľky boli za obdobie jedného roka a šiestich mesiacov vykonané len dva jednoduché procesné úkony, ktorými nedochádza k naplneniu práva na spravodlivý proces. Ku dňu podania ústavnej sťažnosti nebola žaloba prerokovaná a nebolo vydané právoplatné rozhodnutie, a preto stav právnej neistoty pretrváva.
11. Sťažovateľka napokon vznáša aj námietky týkajúce sa vecného posúdenia sporu, ktorými atakuje nemožnosť rozhodnúť spory súvisiace s konkurzným alebo reštrukturalizačným konaním, podobne ako ani tie, ktoré sa týkajú núteného výkonu rozhodnutí v rozhodcovskom konaní, čím vo svojej podstate napáda nedostatok právomoci rozhodcovského súdu rozhodnúť v jej veci.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka existencie zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní (čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny), ako aj porušenie práv na súdnu ochranu a na spravodlivé

súdne konanie postupom okresného súdu, alternatívne mestského súdu v napadnutom konaní (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru).

13. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

14. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne čl. 38 ods. 2 listiny) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

15. Podľa judikatúry ústavného súdu dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť je aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05, II. ÚS 272/06). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach tiež vyslovil, že zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov môže vyplývať aj z toho, že argumenty v ústavnej sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase jej podania takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (m. m. II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04, I. ÚS 190/2019). V súlade so svojou konštantnou judikatúrou ústavný súd zároveň uvádza, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. I. ÚS 550/2020), obzvlášť ak sa porušenie tohto práva namieta v konaní, ktoré z hľadiska svojho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných prieťahoch (m. m. I. ÚS 461/2021, I. ÚS 233/2023).

16. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k obsahovo totožnému právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

17. Predmetom ústavného prieskumu je postup súdu prvej inštancie v napadnutom konaní, ktorého predmetom je rozhodovanie vo veci zrušenia rozhodcovského rozsudku. Z hľadiska povahy veci sa napadnuté konanie nejaví právne zložité, keďže tvorí súčasť štandardnej rozhodovacej činnosti

všeobecných súdov. Záver o prípadnej právnej či skutkovej zložitosti veci nepodporujú ani procesné úkony vo veci dosiaľ vykonané, keďže v napadnutom konaní sa neuskutočnilo ani jedno pojednávanie a postup súdu prvej inštancie sa zameral výlučne na realizáciu výziev na vyjadrenie sa k žalobe a podaniu žalovanej.

18. V kontexte druhého kritéria, ktorým je správanie sťažovateľky ako účastníčky konania, ústavný súd s prihliadnutím na prehľad procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní konštatuje, že k predĺženiu napadnutého konania sťažovateľka ako žalobkyňa neprispela.

19. V súvislosti s tretím kritériom, ktorého posúdenie je pre záver o (ne)existencii zbytočných prietáhov v napadnutom konaní nevyhnuté, ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09), podľa ktorej nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

20. Z prehľadu procesných úkonov vykonaných vo veci sťažovateľkou podanej žaloby ústavný súd identifikoval jedno kratšie obdobie nečinnosti okresného súdu, a to od podania žaloby v júli 2022 až do výzvy žalovanej na vyjadrenie k žalobe, ktorá bola realizovaná v decembri 2022, ako aj jedno dlhšie obdobie nečinnosti mestského súdu, a to od doručenia stanoviska žalovanej v januári 2023 až do výzvy adresovanej sťažovateľke na zaujatie stanoviska, ktorá bola realizovaná v decembri 2023.

21. V kontexte celkovej doby napadnutého konania ústavný súd akcentuje rozhodovaciu prax a judikatúru ESLP, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, sťažnosť č. 26614/95, rozsudok z 15. 10. 1999, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, sťažnosť č. 32967/96, rozsudok zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66). Tento odkaz má svoju relevanciu aj v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľky v časti namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

22. Berúc do úvahy celkovú dobu konania súdu prvej inštancie od podania žaloby (júl 2022) až do rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti (február 2024), ktorá predstavuje 1 rok a 7 mesiacov, ústavný súd aj s ohľadom na judikatúru ESLP nehodnotí postup okresného súdu, alternatívne mestského súdu v napadnutom konaní ako taký, ktorý by bol spôsobilý bez ďalšieho viesť k záveru o vzniku zbytočných prietáhov v konaní z dôvodu neprimeranosti dĺžky konania, a to ani s prihliadnutím na už identifikované obdobia nečinnosti. Do úvahy ústavný súd zobral aj predmet sporu (zrušenie rozhodcovského rozsudku), ktorý aj keď je pre samotnú sťažovateľku nepochybne dôležitý, nepatrí do kategórie tzv. citlivých konaní, ktoré by si vyžadovali zo strany vo veci konajúceho súdu osobitný prístup (ako to je napríklad v prípade pracovnoprávných sporov alebo v konaniach vo veci starostlivosti o maloletých).

23. Ojedinelá nečinnosť súdu prvej inštancie tak podľa názoru ústavného súdu s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prejednávanej veci už na prvý pohľad nedosahuje takú intenzitu, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie umožňovala ústavnému súdu dospieť k záveru o porušení základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných

priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2 a čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy.

24. Vzhľadom na všetky už uvedené skutočnosti ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

25. Vzhľadom na v ústavnej sťažnosti uvedené argumentačné prepojenie základného práva na súdnu ochranu, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie so základným právom na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy taktiež z ústavnej sťažnosti nemožno vyvodit' (resp. konštatovať) ani porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny či čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavná sťažnosť preto bola v relevantnej časti odmietnutá z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

26. Už len pre úplnosť ústavný súd akcentuje, že sťažovateľkou vznesené námietky atakujúce vecné posúdenie jej žaloby, resp. nedostatok právomoci *ad hoc* sudcu rozhodnúť v jej veci rozhodcovským rozsudkom nie sú spôsobilé byť v dôsledku skutočnosti, že rozhodovanie všeobecných súdov nebolo dosiaľ právoplatne skončené, predmetom ústavného prieskumu v konaní o tejto ústavnej sťažnosti. Uplatňovanie právomoci ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd je totiž s prihliadnutím na princíp subsidiarity limitované. Právomoc ústavného súdu je subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov vo veci rozhodnúť (m. m. IV. ÚS 236/07, IV. ÚS 490/2011). Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmieta pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu uvedeného v § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

27. Obdobne poukazom na viazanosť petitom, t. j. návrhom na rozhodnutie o ústavnej sťažnosti, a na identifikáciu predmetu ústavného prieskumu (bod 1 tohto uznesenia) bolo bez právneho dôvodu, aby sa ústavný súd zaoberal námietkami týkajúcimi sa postupu Okresného súdu Banská Bystrica konajúceho v exekučnej veci, v ktorej sťažovateľka vystupuje v procesnom postavení povinnej (bod 9 tohto uznesenia), s výhradou, že tieto námietky sú v konaní o ústavnej sťažnosti bez právnej relevancie.

28. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok zaoberať sa ďalšími návrhmi v nej uplatnenými stratilo svoje opodstatnenie.

29. Napokon ústavný súd poznamenáva, že ak by ďalší priebeh napadnutého konania súdu prvej inštancie signalizoval vznik priet'ahov, toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľke, aby po splnení všetkých zákonných podmienok predložila ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. marca 2024

Miloš Mad'ar
predseda senátu